

A JÉZUS-ESEMÉNY ÉS AZ EGYHÁZ

Hozzászólás a vitához

A Jézus Krisztus körül folyó úgynevezett pártatlan történeti kutatáshoz szükséges látnunk a keresztény felfogás és a racionalista kritika közötti különbséget. A kereszténység kezdettől fogva úgy tanúskodott Jézus Krisztusról, hogy történeti alakjában személy szerint Isten nyilatkoztatta ki magát, ezért életét természetfölötti jelenségek kísérték. Kiletét a szemtanúk is csak akkor fogták fel, amikor életének megtapasztalásából kiindulva, a természetfölötti jelek alapján elfogadták, hogy benne az Isten lett emberré. Ő tehát egyszerre volt a történeti tapasztalás és a hit tárgya. Az újszövetségi szent iratok ilyen értelemben tanúskodnak mellette. Ezek az írások forma szerint igehirdetések, nem mai értelemben vett történeti könyvek, de arról a történeti Jézusról beszélnek, aki éppen a hit tárgya is. A racionalista történeti kritika ellenben eleve feltételezi, hogy a Jézusról vallott természetfölötti sajátságok (csodák, feltámadás, istenfiúság) mind csak az apostoli egyház utólagos hitbéli állításai, melyekkel az igazi történeti Jézus valódi alakját már idealizálta vagy ködbe burkolta.

A történeti kritika azon fáradozik, hogy az evangéliumokból kihámozza annak a Jézusnak a képét, aki semmi más, mint korának egyik embere, akinek élete és halála azonban alkalmas arra, hogy ráaggassák a természetfölötti jegyeket és sajátságokat. *Vermes Géza* könyve is ilyen racionalista kritikai próbálkozás. Legnagyobb hiánya az, hogy nem tisztázza a döntő kérdést: Milyen értelemben mondható Jézus zsidónak? Amikor ugyanis Jézust beleállítja a korabelinek mondott galileai népies zsidó vallási környezetbe, ez a kép jobbára csak az ő elképzelése, nem történeti dokumentumokon nyugszik. Ma már zsidó tudósok is elismerik, hogy az evangéliumoknak az akkori zsidóságról alkotott társadalmi képét komolyan kell venni, hiszen a legrégebb emlékek. A kimondottan zsidó források erre vonatkozólag csak sokkal későbbiek. Végül Jézus zsidósághoz való tartozásának kérdéséből nem szabad kihagyni az Ószövetséget.

Az ószövetségi zsidó vallás is Isten történeti és természetfölötti megnyilatkozásaira épült, s abban megfogalmazódott a messiási eszme is, mégpedig természetfölötti vonásokkal díszítve. Jézus élete azt igazolta, hogy őbenne teljesedtek a jövendölések, nem nacionalista, hanem szellemi és egyetemes síkon. A zsidóság nagy része hitt benne, az apostolok is zsidók voltak, tehát a történeti kutatás elfogadhatja a folytonosságot a természetfölötti ószövetségi vallás és a Jézus-esemény között. Jézus történetiségét tehát nem lehet annak az egyháznak a megkerülésével tárgyalni, amely a kortársak és szemtanúk meggyőződésével tanúskodott róla. Vagyis a történeti kutatáshoz nem elegendő az evangéliumok mai, racionalista elemzése, a katolikus egyház immár kétezzer éves hitvallása is nélkülözhetetlen.